

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3127/2021. (IV. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint másodfokú bíróság Kf.VI.39.065/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság meghatalmazással igazolt jogi képviselője (dr. Bajusz Bertalan ügyvéd) útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában az indítványozó a Kúria mint másodfokú bíróság Kf.VI.39.065/2020/5. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék 105.K.700.364/2019/11. számú ítélete, és a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság NAIH/2019/1189/11. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel álláspontja szerint a kifogásolt döntések sértik az Alaptörvény 28. cikkét, továbbá a XXIV cikk (1) bekezdésében és a XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított alapjogait.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárásban megállapított tényállás szerint az indítványozó (az alapügy felperese) és a kérelmező mint bérbeadó, továbbá más bérbeadók bérleti szerződést kötöttek 2002. január 1-i hatállyal mobil távközlési eszköz telepítése érdekében, amit 2012. január 1-i hatállyal külön szerződésben meghosszabbítottak. Az első bérleti szerződés a második bérleti szerződés hatálybalépésével hatályon kívül helyezésre került. Az indítványozó megbízottja 2018 augusztusában a bérleti díj módosítására tett ajánlatot, melyre a bérbeadók kapcsolattartója az ajánlattételi felhívásban megjelölt határidőn belül nem válaszolt. Erre tekintettel az indítványozó ajánlattételi kötelezettsége megszűnt, a bérleti szerződés annak eredeti tartalma és a rendelkezései szerint maradt hatályban. A kérelmező az indítványozó ajánlati kötöttségének a megszűnését vitatta. A kérelmező 2018. november 5-én kelt levelében a bérleti díj érvényesítése kapcsán jogi eljárás megindítását helyezte kilátásba, és kérte, hogy az indítványozó a szerződéskötéssel kapcsolatos dokumentumokat küldje meg részére, valamint tájékoztatást kért személyes adatai kezeléséről. Hivatkozott továbbá arra, hogy az Európai Parlament és Tanács által hozott, a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2016/679 rendelete (általános adatvédelmi rendelet, a továbbiakban: GDPR) szerinti hozzáférési jogával kíván élni. Az indítványozó két nappal később megküldte a kérelmező részére a második bérleti szerződést, és a kérelmezővel folytatott elektronikus levelezést. A kérelmező 2019. január 23-án ismételt válaszlevelet írt az indítványozónak, amelyben kifogásolta az indítványozó iratkezelését, továbbá azt, hogy nem kapott választ a róla kezelt adatokról és azok felhasználásáról. Az indítványozó újabb, 2019. február 21-i válaszlevelében ismét megküldte a bérleti szerződést, továbbá valamennyi, a kérelmezővel kapcsolatosan rendelkezésre álló elektronikus levelet.
- [4] A kérelmező ezután (2019. január 23-án) az információs önrendelkezési jogról és az információ szabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 60. § (1) bekezdése alapján a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: adatvédelmi hatóság, az alapügy alperese) eljárását kezdeményezte, sérelmezve, hogy a bérleti jogviszonnyal összefüggő indítványozói adatkezelés kapcsán hozzáférési jogával nem tudott megfelelően élni, mert az indítványozó nem tájékoztatta személyes adatai kezeléséről, továbbá a bérleti jogviszony során kezelt dokumentumait sem adta át a részére. Az adatvédelmi hatóság a NAIH/2019/1189/11. számú határozatában – a kérelmező kérelmének részben helyt adva – megállapította, hogy az indítványozó a kérelmező hozzáférési kérelmét nem teljesítette a 2012-es bérleti szerződésen túli adatok tekintetében, ezért őt a jogellenes adatkezelés miatt 300 000 Ft adatvédelmi bírság megfizetésére kötelezte.

Míg a kérelemnek a személyes adatokat tartalmazó szerződéses dokumentumok másolatának megküldésére vonatkozó részét elutasította.

- [5] Az indítványozó keresetlevelet nyújtott be a Fővárosi Törvényszékhez, melyben elsődlegesen a fenti határozat megváltoztatását, a jogsértés megállapításának és a bírság kiszabásának mellőzését kérte. Másodlagosan kérte a határozat megsemmisítését és az alperes új eljárásra kötelezését. A Fővárosi Törvényszék az indítványozó keresetét elutasította. Az elsőfokú ítélet megállapította, hogy a vizsgált adatkezelés – az indítványozó álláspontjával ellentétben – a GDPR tárgyi hatálya alá tartozik. Az ítélet indokolása szerint a perbeli esetben az nem volt vitatott, hogy a bérleti szerződésekben a kérelmező vonatkozásában a GDPR szerinti fogalom-meghatározásnak megfelelő személyes adatok szerepeltek. Az is megállapítható volt, hogy az indítványozó a kérelmező személyes adatait tartalmazó dokumentumokat elektronikusan tárolta, amire a GDPR tárgyi hatálya mint nem papír alapú gépesített adatkezelésre kiterjed.
- [6] Megjegyezte továbbá, hogy ugyanígy kiterjed a GDPR tárgyi hatálya az olyan kézi adatkezelésre is, amely esetében az adatok valamely nyilvántartási rendszer részét képezik, vagy ha azokat valamilyen nyilvántartási rendszer részévé kívánják tenni. Indokolásában kifejtette, hogy a GDPR a természetes személyek személyes adatainak kezelésére nézve, azok védelmére vonatkozó szabályokat állapít meg, az adatvédelmi szabályokon keresztül a természetes személyek magánszféráját védi, amely védelem független attól, hogy a természetes személy milyen minőségben jelenik meg, az adatkezeléssel kapcsolatos jogviszonyban. Érvelése szerint a GDPR alkalmazása körében nincs jelentősége, hogy az érintett fogyasztónak minősül-e vagy nem. Annak van relevanciája, hogy a GDPR 3. cikkében írtakból következően minden olyan esetben alkalmazandó a tárgyi és területi hatály fennállta esetén, amikor a természetes személyek személyes adatainak a kezelésére kerül sor. A konkrét ügyben az alperesi adatvédelmi hatóság a kérelmező mint természetes személy személyes adatainak a GDPR tárgyi hatálya alá tartozó indítványozó kezelése körében vizsgálódott és tett megállapításokat. Utalt továbbá arra, hogy a kérelmező a 2018. november 5-i megkeresésében egyértelműen hivatkozott a GDPR által biztosított hozzáférési jogára. Az elsőfokú ítélet indokolása utalt a GDPR preambuluma (63) bekezdésére.
- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletében kiemelte, hogy a hozzáférési jog lényege a fentiek szerint, hogy az érintett a személyes adatainak kezeléséről az adatkezelés jogszerűségének megállapítása és ellenőrzése érdekében tájékoztatást kapjon. Ennek körében az adott tájékoztatásnak ki kell terjednie az adatkezelés tényére, az adatkezelő által kezelt személyes adatokra, valamint az adatkezelés lényeges körülményeire. Álláspontja szerint a GDPR szerinti hozzáférési jog nem az iratelve, hanem az adatelven alapul, mivel nem az érintett személy adatait tartalmazó iratra, hanem a dokumentumban szereplő személyes adataira vonatkozik. Az indoklás hangsúlyozta, hogy a jogszabályi meghatározásnak megfelelően az érintett (kérelmező) személyes adata az is, hogy egy szerződés és annak módosítása milyen tartalommal jön létre, a szerződéses jogviszonyból rá milyen jogok és kötelezettségek származtak és származnak. A szerződést, illetve annak módosítását tartalmazó okiratok tehát olyan adathordozók, amely a természetes személy adott jogviszonyt érintő személyes adatainak összességét tartalmazzák. Kétségtelen, hogy egy adott dokumentum többféle adatot, információt is tartalmazhat, a hozzáférési jog gyakorlása pedig az előbbiek szerint kizárólag az érintett személyre és adataira vonatkozhat. Utalt a GDPR 15. cikk (3) bekezdésére, amely alapján kötelezettség hárul az adatkezelőre – jelen esetben a felperesi indítványozóra – hogy az egyéb jogszabályi rendelkezések, így különösen a GDPR 15. cikk (4) bekezdésében foglaltak maradéktalan betartása mellett teljeskörűen biztosítsa az érintett (kérelmező) hozzáférési jogának gyakorlását. Az elsőfokú ítélet szerint ennek oly módon tehet legegyszerűbben eleget, hogy a hozzáférési jogkörén kívül eső adatokat, információkat felismerhetetlenné teszi, kitakarja és a hozzáférési joggal érintett személyes adatokat tartalmazó iratok másolatát kiadja az érintettnek.
- [8] Az elsőfokú ítélet megállapította, hogy a konkrét ügyben az indítványozó nem biztosította a kérelmező számára, hogy a GDPR szerinti határidőben teljeskörűen megismerhesse az általa kezelt személyes adatait. Álláspontja szerint az alperesi határozat helyesen utalt arra, hogy a GDPR 15. cikk (1) bekezdés f) pontja szerinti tételesen meghatározott információ a valamely felügyeleti hatósághoz címzett panasz benyújtásának a joga. A kérelmező az indítványozótól e körben sem kapott tájékoztatást, ez pedig önmagában megalapozza a kérelmező hozzáférési jogának a megsértését. Az elsőfokú ítélet kitért továbbá arra, hogy a hozzáférési jog előterjesztésének a motivációját nem lehet vizsgálni, mert az az érintett jogainak a gyakorlását jogszabályi alap nélkül korlátozná. Míg az alperesi döntés jogkövetkezményre vonatkozó része tekintetében megállapította, hogy az megalapozott és jogszerű volt, mivel az alperes az eset összes körülményeit megfelelő módon értékelte, a kiszabott bírság nem minősíthető eltúlzottnak.

- [9] Az indítványozó az elsőfokú ítélet ellen fellebbezést terjesztett elő, elsődlegesen kérte, hogy a Kúria a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 109. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet az alperesi határozatra is kiterjedő hatállyal változtassa meg oly módon, hogy az indítványozó keresetének (megváltoztatási kérelmének) a keresetlevelében és a fellebbezésében foglaltak szerint adjon helyt és állapítsa meg, hogy az indítványozó nem kezelte a kérelmező adatait jogellenesen, illetve nem sértette meg a GDPR 12. cikk (3) bekezdése és a 15. cikke rendelkezéseit, továbbá ez alapján mellőzze az adatvédelmi bíróság kiszabását. Amennyiben az elsődleges fellebbezési kérelmét a Kúria nem találja megalapozottnak, úgy indítványozó másodlagosan kérte, hogy a Kp. 109. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet az alperesi határozatra is kiterjedő hatállyal változtassa meg oly módon, hogy az adatvédelmi bíróság kiszabását mellőzze, és az indítványozót bíróság kiszabása nélkül marasztalja a GDPR 58. cikk (2) bekezdés *b)* pontjának megfelelően a fellebbezésben előadott tényállásra tekintettel, valamint az alperest kötelezze a Kúria az elsőfokú eljárásban és a fellebbezés során felmerült perköltség megfizetésére.
- [10] A Kúria mint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – az indokolás részbeni módosításával – helybenhagyta. Indokolásában kiemelte, hogy az elsőfokú ítéletet – a Kp. 85. § (1) bekezdése alapján – a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között vizsgálta. Az indítványozó keresetében az alperesi határozat rendelkező részének I. és III. pontját támadta, elsősorban arra hivatkozva, hogy a perbeli eset nem tartozik a GDPR hatálya alá, mivel a kérelmező nem minősül fogyasztónak. A Kúria ítélete a GDPR 2. cikk (1) bekezdése alapján megállapította, hogy a perbeli esetben a GDPR hatálya megállapítható. Kifejtette, hogy a GDPR általában jogállástól függetlenül védi a személyes adatokat, ezért nincs jelentősége a GDPR alkalmazhatósága szempontjából annak a ténynek, hogy a kérelmező nem fogyasztóként került kapcsolatba az indítványozóval. Megjegyezte továbbá, hogy mivel az indítványozó keresetében nem hivatkozott a GDPR 4. cikkében foglaltak megsértésére (ugyanis korábban, a kérelmezővel szemben sem hivatkozott az indítványozó arra, hogy az általa kezelt adatok nem minősülnek személyes adatnak), ezért nem tért ki az elsőfokú bíróság erre a kérdésre. Ugyanakkor ettől függetlenül a kúriai döntés megállapította, hogy a szerződés tartalmánál, céljánál vagy hatásánál fogva egy meghatározott személyhez kapcsolódik.
- [11] Azon indítványozói hivatkozással összefüggésben, mely szerint az első és az azt követő szerződés egyező adattartalmára tekintettel elegendő volt részéről a kérelmezőnek az egyik szerződés megküldése, a Kúria ítéletének indokolása megállapította, hogy az indítványozó ezt az állítását nem bizonyította. Egyben hangsúlyozta, hogy az eset megítélése szempontjából elsődleges jelentőséggel bír, hogy a kérelmező 2018. november 5-én az indítványozónak megküldött megkeresése, amely egyértelműen tartalmazta, hogy a kérelmező élni kíván a GDPR által biztosított, a róla, a többi szerződő félről tárolt információk és adatok megismeréséhez és hozzáféréshez való jogával. Ezért az indítványozó számára egyértelműnek kellett volna lennie, hogy e kérelem alapján a GDPR szerint kell eljárnia, függetlenül az indítványozó által a kérelmező részéről feltételezett vélt vagy valós egyéb szándéktól és motivációtól. A GDPR 15. cikk (1) bekezdésébe foglalt, hozzáférési jogra vonatkozó rendelkezések ismertetését követően kiemelte, hogy a kérelmező kérelme egyértelműen tartalmazta, hogy a GDPR által meghatározott jogaival élni, és azt nem szűkítette le, továbbá semmilyen körülményből nem lehet arra sem következtetni, hogy lemondott volna a jogorvoslati jogról való tájékoztatásáról.
- [12] A Kúria megjegyezte továbbá, hogy ebből a szempontból teljesen közömbös, az, hogy a jogorvoslati lehetőségről az indítványozó honlapján tájékozódni lehet. A GDPR ugyanis előírja az adatkezelő számára e körben a közvetlen tájékoztatást. Az indoklás azt is kifejtette, hogy életszerűtlen e körben az indítványozó azon hivatkozása, hogy a jogorvoslati jogról szóló tájékoztatás az átlátható, tömör tájékoztatási kötelezettség követelményébe ütközik, miután az erre vonatkozó információ röviden és érthetően megadható, nem zavarja meg a kérelmezőt. A kúriai ítélet indokolása kitért arra is, hogy ugyan az elsőfokú ítélet érdemét nem érintette, azonban álláspontja szerint az indokolása [28] bekezdésében megalapozatlanul állapította meg, hogy a kérelem motivációját sem a hatóság, sem a bíróság nem vizsgálhatja (ugyanis az az érintett jogainak gyakorlását jogszabályi alap nélkül korlátozná és azzal a kérelem teljesítését önkényes feltételekhez kötné). Ezzel összefüggésben utalt a GDPR preambulának (63) bekezdésére, amely alapján az érintett jogosult, hogy hozzáférjen a rá vonatkozóan gyűjtött adatokhoz, továbbá arra, hogy egyszerűen, és észszerű időközönként az adatkezelés jogszerűségének megállapítása és ellenőrzése érdekében gyakorolja e jogát. Ugyanis a hozzáférési jog lényege az, hogy az érintett a személyes adatai kezeléséről az adatkezelés jogszerűségének megállapítása és ellenőrzése érdekében tájékoztatást kapjon.
- [13] A Kúria azt is kifejtette, hogy a GDPR rendelkezésein alapuló kérelem célját GDPR preambulának (63) bekezdése egyértelműen meghatározza, vagyis egyéb célra a GDPR nem használható fel, amiből az következik,

hogy a kérelem motivációját nem lehet ugyan vizsgálni, azonban a céljának a vizsgálata kötelező. Azt is hangsúlyozta, hogy a személyes adatok kezelésének minden esetben transzparensnek, átláthatónak kell lennie. Továbbá ebből következően az érintettek számára biztosítani kell annak lehetőségét, hogy folyamatosan követni és kontrollálni tudják személyes adataik kezelésének útját és körülményeit.

- [14] A GDPR szerinti tájékoztatáshoz, hozzáféréshez és adathordozhatósághoz fűződő jogosultságok az adatalanyok számára lehetővé teszik, hogy az adatkezelést már annak megkezdése előtt, illetve annak teljes tartama alatt átlássák, a kezelt személyes adataik sorsát figyelemmel kísérhessék, valamint, hogy erre alapítva további jogait gyakorolják, illetve jogorvoslati jogaikkal élhessenek. Megállapította továbbá, hogy ezen okból a hozzáférés az adatkezelés adatalanyok általi leghatékonyabb eszköze, amely szorosan kapcsolódik a tisztességes eljárás követelményéhez és az elszámoltathatóság alapelveihez. Kiemelte, hogy az adatalany a saját személyes adataival kapcsolatos hozzáférés iránti kérelmét részleteiben nem köteles indokolni, annak azonban a kérelemből egyértelműen ki kell tűnnie, hogy az adatalany célja a hozzáféréshez való jogának gyakorlása (vagyis tájékozódás az adatkezelés jogszerűségének megállapítása és ellenőrzése érdekében). Rögzítette, hogy az adott ügyben a kérelmező a kérelmében egyértelműen meghatározta annak elsődleges céljaként, hogy hozzáférési jogával kíván élni. Indokolásában kitért arra is, hogy miután közömbös a GDPR alkalmazhatósága szempontjából a kérelem kapcsán a kérelmező motivációja, ezért a Kúria az elsőfokú ítélet indokolásának ezt a részét ennek megfelelően megváltoztatta, pontosította.
- [15] Az indítványozó azon álláspontjával összefüggésben, amely vitatta azt, hogy a hozzáférés biztosítása vagy megtagadása adatkezelési művelet lenne, utalt a GDPR 4. cikk 2. pontjára, amely meghatározás egyértelműen tartalmazza a hozzáférési jog biztosításával kapcsolatos tevékenységet is (ld. „bármely művelet” kitétel). Az indítványozó fellebbezésében támadta továbbá az elsőfokú ítélet jogkövetkezmény kiszabására vonatkozó részét is. Ezzel összefüggésben a kúriai ítélet indokolása kifejtette, hogy az indítványozó által ezzel összefüggésben előadott körülmények lényegében azokat az érveket tartalmazták, amelyek a per érdemére vonatkoznak, amelyeket az alperes, az elsőfokú bíróság, illetve a Kúria már értékelt, és amelyekre nézve a Kúria a megállapított jogsértés körében a fentiekben már részletesen kitért. Indokolásában azt is rögzítette, hogy lényeges körülmény a fellebbezés ezen részének megítélése szempontjából, hogy az indítványozó a személyes adatok fogalmára és tartalmára vonatkozó állításokon kívül keresetében ezen tényekre és körülményekre a jogkövetkezmény vonatkozásában kifejezetten nem hivatkozott. A Kúria megállapította továbbá, hogy az elsőfokú bíróság döntése e körben megfelelt a Kp. 85. § (5) bekezdésében foglaltaknak, jogszerűen állapította meg, hogy alperes a mérlegelési hatáskörét a jogszabályi keretek között gyakorolta, a határozatból a mérlegelés szempontjai megállapíthatóak, a jogkövetkezményt megalapozó következtetések okszerűek, és az alperes megfelelő módon mérlegelte az eset összes körülményeit. A kiszabott jogkövetkezmény nem tekinthető túlzottnak vagy aránytalannak, az megfelel a generális és speciális prevenció céljainak.
- [16] 3. Az indítványozó – jogi képviselője útján – ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a Kúria mint másodfokú bíróság Kf.VI.39.065/2020/5. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék 105.K.700.364/2019/11. számú ítélete, és a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság NAIH/2019/1189/11. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve, miután nézete szerint a kifogásolt döntések sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) bekezdését, továbbá a 28. cikkében foglaltakat.
- [17] Az indítványozó a tényállás ismertetését, továbbá a befogadási feltételek fennállása feltételeinek számbavételét követően előadta, hogy nézete szerint az ítéletek alaptörvény-ellenesen értelmezték a személyes adat fogalmát, továbbá indokolási kötelezettségüknek nem tettek eleget. Cáfolta az elsőfokú ítélet arra vonatkozó értelmezését, mely szerint az első bérleti szerződés teljes tartalma személyes adatnak minősül a GDPR 4. cikk 1. pontja alapján [erre nézve utalt az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-434/16. számú *Nowak kontra Data Protection Commissioner* ügyben hozott ítéletére], érvelése szerint az sérti az indítványozó Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti alapjogát és az Alaptörvény 28. cikkébe ütközik. Álláspontja szerint továbbá a bírósági döntések GDPR 4. cikk (1) pontjára vonatkozó jogértelmezése sem a józan észnek, sem a közjónak meg nem felelő, gazdaságos célt sem szolgáló, nonszensz jogértelmezés.
- [18] Az indítványozó szerint továbbá a bíróságok a GDPR 15. cikk (1) és (3) bekezdése alapján a hozzáférési jog terjedelmét alaptörvény-ellenesen értelmezték, amikor az első bérleti szerződés kiadására kötelezték, erre nézve utalt az EUB irányadónak vélt több határozatára. Egyben vitatta, hogy mi tekinthető a hozzáférési jog „legegyszerűbb” módjának, illetve az elsőfokú bíróság azon megállapítását, mely szerint a hozzáférési jog

gyakorlásának keretén belül köteles lett volna a kérelmezőt a felügyeleti hatósághoz címzett panasz benyújtásának a jogáról is tájékoztatnia. Indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a GDPR 12. és 15. cikkét, és jogellenesen állapította meg, hogy a kérelmező tárgybeli ügybeni kérelmét ne lehetne úgy értelmezni, hogy a kérelmező a valamely felügyeleti hatósághoz címzett panasz benyújtásának jogára vonatkozó információ közléséről lemondott volna. Álláspontja szerint ez a jogértelmezés szintén nem felel meg a józan észnek, sem a közjónak, továbbá gazdaságos célt sem szolgál. Emellett az indítványozó hivatkozása szerint a kúriai döntés a hozzáférési jog gyakorlásának a feltételeit is alaptörvény-ellenesen értelmezte. Ezzel összefüggésben hivatkozott a GDPR preambulának (63) bekezdésére, továbbá annak 12. cikke (5) bekezdésében foglaltakra, és az alperes 2019. július 4. napján kelt védiratának mellékletét képező, a kérelmező által 2019. április 8-án az alperes ügyfélszolgálatára küldött e-mailjére.

- [19] Az indítványozó álláspontja szerint a kérelmezőnek sohasem volt az a célja, hogy a hozzáférési jogát az adatkezelés jogszerűségének megállapítása és ellenőrzése érdekében gyakorolja, valamint nézete szerint a kérelmező hozzáférési jogának gyakorlása megalapozatlan volt, az ugyanis nem állt összhangban a GDPR preambulának (63) bekezdésével. Ezzel összefüggésben az elsőfokú bíróság ítéletének jogszabálysértő voltát állította, amiért az ügy elbírálása során a hozzáférési jog motivációját egyáltalán nem vette figyelembe. Hivatkozott továbbá arra, hogy a Kúria az elsőfokú ítéletben kifejtett alaptörvénytől álláspontot csupán annyival pontosította, hogy a GDPR alkalmazandósága szempontjából a motiváció közömbösségét mondta ki, amely szerinte elmentmond a Kúria egy saját, korábbi álláspontjának (16/2013. számú polgári elvi határozat). Álláspontja szerint a bírói döntések ez irányú jogértelmezése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmén túl sem a józan észnek, sem a közjónak nem felel meg, és erkölcsös célt sem szolgál.
- [20] Az indítvány végül összefoglalva a konkrét ügyben az alaptörvény-ellenesség lényegét, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése megjelölésén túl az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmével összefüggésben utalt az Alapjogi Charta vonatkozó rendelkezésére, továbbá az indokolási kötelezettség követelményével összefüggésben idézte a 7/2013. (III. 1.) AB határozatának vonatkozó megállapításait (Indokolás [33]–[34]). Emellett az indítvány kifejtette, hogy nézete szerint a megfelelő indokolásnak az felel meg, ha a hatóság határozatából, illetve a bíróság ítéletéből világosan megérthető, hogy az ügyben eljáró bíróság/hatóság mely bizonyítékok alapján és miért az adott tények fennállását állapította meg, valamint kiderül, hogy adott tényállásra mely jogi normákat vonatkoztatta, továbbá az azokkal való összevetés után logikusan indokolja, hogy miért azt a jogi következtetést vonta le, és az ítélet kellően meggyőző erejű. Az indítványozó álláspontja szerint az általa kifogásolt bírói döntések a GDPR rendelkezéseire vonatkozó értelmezése az Alaptörvény 28. cikkében foglalt minimális alkotmányos követelményeknek sem felel meg, ezért sértik az indítványozó Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított alapjogát. Arra vonatkozóan azonban az indítvány összegzése sem tartalmaz érvelést, hogy a bírói döntések mely része szenved olyan indokolási hiányosságban, amelyre az indítványozó a fentiekben állított alapjogi sérelmét alapozza.
- [21] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése, valamint az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján jelen ügyben tanácsban jár el. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt, ennek során a tanács megvizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [22] 5. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelelt-e az indítvánnyal szemben támasztott törvényi követelményeknek. Vizsgálata eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz – az alábbi okokra tekintettel – nem fogadható be.
- [23] Az indítványozó részére a Kúria másodfokú ítéletét 2020. július 8-án kézbesítették, míg az alkotmányjogi panaszát az indítványozó 2020. szeptember 4-én, elektronikus úton küldte meg a törvényszék részére. Így az alkotmányjogi panasz – az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján – határidőben benyújtottnak minősül.
- [24] Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján a Kúria mint másodfokú bíróság Kf.VI.39.065/2020/5. számú ítélete alkotmányossági vizsgálatát kérte, amely az ügy érdemében hozott, jogorvoslattal nem támadható döntése, mivel ellene fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye. Továbbá az indítványozó Alaptörvényben

biztosított jogai sérelmére hivatkozott, ezért az alkotmányjogi panasz e tekintetben is megfelel az Abtv. 27. §-ában előírt követelményeknek.

- [25] Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége, az adatvédelmi ügy felpereseként [Abtv. 27. § (2) bekezdés a)–c) pontjai] fennáll.
- [26] A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek az alábbiak szerint tesz eleget: tartalmazza: a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó(i) jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §) b) az eljárás megindításának indokát (az indítványozó álláspontja szerint a kifogásolt bírói döntés alapjogát sérti); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést (a Kúria, mint másodfokú bíróság Kf.VI.39.065/2020/5. számú ítélete); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (1) bekezdése]; f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt.
- [27] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány több szempontból nem felel meg a határozott kérelem követelményének. Az alkotmányjogi panasz a kúriai döntés alaptörvény-ellenességét – többek között – az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmére tekintettel állítja. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése azonban kifejezetten a közigazgatási hatósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, az indítvány erre vonatkozó érvelést azonban nem, csupán a bírói döntés alaptörvény-ellenességére vonatkozó indokolást tartalmaz. Ezért az indítvány ebben a részében az érdemi elbírálásra nem alkalmas [erre nézve lásd pl. 3133/2020. (V. 15.) AB határozat, Indokolás [8]].
- [28] Az indítvány az Alaptörvény 28. cikke sérelmét is állította, mivel álláspontja szerint a Kúria a személyes adat fogalmát, a hozzáférési jog terjedelmét, valamint annak gyakorlása feltételeit alaptörvénytől értelemezte. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési (segéd)szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani [erre nézve lásd: 3001/2021. (I. 14.) AB határozat, Indokolás [17]].
- [29] Az indítványozó a kúriai döntés alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmére hivatkozással, az indokolt bírói döntéshez való jog sérelmén keresztül állította. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben azt állapította meg, hogy az indítvány indokolása nem tartalmaz az Abtv. 52. § (1b) bekezdése e) pontja szerinti érvelést arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés miért ellentétes az indokolt bírói döntéshez való joggal, azaz a bírói döntés indokolása mivel összefüggésben szenved olyan konkrét hiányban, amely a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét eredményezi. Bár az indítvány indokolásának több alpontjában feltűnteti az alaptörvény-ellenesség okaként, az indítvány érvelése valójában a kúriai döntés alaptörvény-ellenességét nem a bírói döntés indokolásának a hiányában, hanem a bírósági döntés alapjául szolgáló, annak meghozatala során figyelembe vett jogszabályi rendelkezések (a GDPR rendelkezéseinek) indítványozó álláspontja szerinti téves értelmezésére, valamint az alapügy tényállásával összefüggésben meghozott jogi következtetések téves levonására figyelemmel állította.
- [30] Az Alkotmánybíróság fontosnak tartja kiemelni, hogy következetes gyakorlata szerint [összefoglalóan lásd: az indítvány által is idézett a 7/2013. (III. 1.) AB határozatot] az indokolt bírói döntéshez fűződő jog az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül jelentkezik és az mint alkotmányos előírás elsősorban az eljárási törvényekben foglaltak szerint kötelezheti a bíróságot a döntésének alapjául szolgáló indokok bemutatására. Ebből következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény e szabályát mindig együtt olvassa a jogvita jellege, és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal. Az Alkotmánybíróság tehát a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon [3127/2019. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [29]]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik „a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” [3169/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [32], vö. 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]]. Az indokolási kötelezettség mindössze azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie és nem minden egyes részletre [3169/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [32]; 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]].

- [31] Az Alkotmánybíróság számos határozatában azt is kiemelte, hogy „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan [állítólagos] jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható.” {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [32] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben emlékeztet továbbá arra is, hogy a fentiekre tekintettel önmagában az, hogy az indítványozó a bírósági ítéletek érvelését tévesnek, magára nézve hátrányosnak tartja, nem alkotmányossági kérdés, és az az indokolt bírói döntéshez való jogra történő hivatkozással sem tehető azzá.
- [33] 6. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján, tanácsban eljárva, az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) és b) pontjaira is figyelemmel, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. március 9.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1561/2020.

• • •